

Lier kommune

Planprogram for Naturmangfoldplan

lier.kommune.no

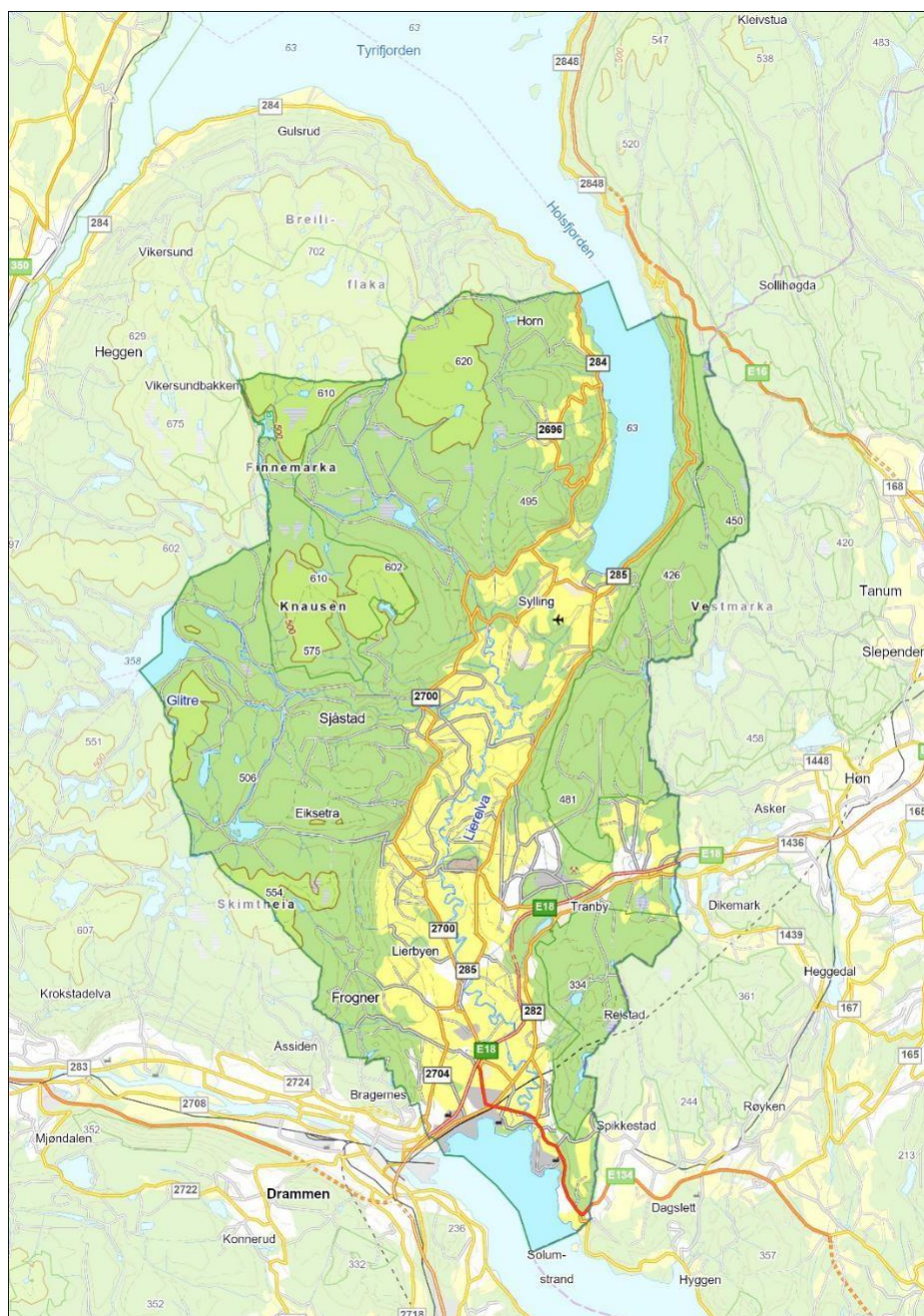

Status: Høringsutkast

Melding om oppstart: 27.06.2025

Høringsfrist: 1.10.2025

Kommune: Lier kommune

Figur 1. Planområde

1 INNHOLD

2	Innledning	4
2.1	Målsetninger.....	4
2.2	Rammer og forankring	5
3	Kunnskapsgrunnlag	6
3.1	Status	6
3.2	Behov for utredninger	6
4	Organisering av arbeid og medvirkning	8
4.1	Fremdriftsplan.....	8

2 INNLEDNING

Begrepet naturmangfold omfatter mangfoldet av alle levende organismer fra mikrober til planter og dyr, i tillegg til landskapsmessige og geologiske mangfold. Samhandlinger mellom organismer danner økosystemer som utgjør grunnlaget for alt liv, inkludert menneskelivet, og gir oss goder som mat, rent vann, ren luft, medisiner og rekreasjon.

Naturmangfold har i moderne tid vært utsatt for en betydelig negativ påvirkning på grunn av menneskelig aktivitet. Tapet av naturmangfold påvirker økosystemenes tilstand negativt, som videre har konsekvenser for de tjenester som naturen forsyner oss med. En viktig utfordring er at verdien av de fleste tjenester som naturen tilbyr, i liten grad blir reflektert i offentlige beslutninger.

Norge har sluttet seg til internasjonale konvensjoner og målsettinger som fremmer en bærekraftig samfunnsutvikling. Dette innebærer en forpliktelse til å bevare både arter og naturtyper, samt økosystemene knyttet til dem. Stortinget har fastsatt nasjonale mål for bevaring av naturmangfoldet, som er i tråd med de internasjonale forpliktelsene Norge har påtatt seg.

Kommunene har en sentral rolle for å ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser, herunder tiltak for å bevare og fremme naturmangfoldet. Dette ansvaret er særlig relevant i forbindelse med arealforvaltning, hvor kommunenes beslutninger får stor innvirkning. Tidlig samhandling på tvers av sektorer er nødvendig for å fremme arealplanlegging som tar hensyn til naturmangfold i planprosesser.

Naturmangfoldplanen vil fremme en helhetlig tilnærming til kommunale prosesser gjennom økt kunnskap om verdifulle naturområder og arter. Naturverdier av både nasjonal, regional og lokal betydning vil fungere som en del av kunnskapsgrunnlag for arealforvaltningen. Planprosessen gir også gode muligheter for å legge til rette for innbyggermedvirkning som er viktig for å få gode innspill og lokalt engasjement om arbeidet med naturmangfold.

2.1 MÅLSETNINGER

Naturmangfoldplan vil skape en helhetlig oversikt over naturen i kommunen, og vil bidra til å ivareta verdier knyttet til naturmangfold, inkludert de økologiske prosessene. Videre skal naturmangfoldplanen fremme kompetanseheving og samarbeid innen naturmangfold i kommunen.

En vedtatt naturmangfoldplan skal være et retningsgivende verktøy som muliggjør kunnskapsbasert forvaltning av natur og areal. Forventede effekter inkluderer bedre interesseavveininger og mer effektive og forutsigbare planprosesser som vil forhindre konflikt og innsigelse i påfølgende planarbeider. I tillegg vil naturmangfoldplanen være et grunnlag for fremtidig rullering av kommuneplanen, og gjennomgang av gamle vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur.

Planen skal beskrive hvordan kommunen skal arbeide med informasjons- og kunnskapsdeling om natur, slik at både kommunalt ansatte og innbyggere i Lier kan dra nytte av dette. Et av målene vil være å utvikle samarbeid med lokale skoler, lag og foreninger for å fremme forståelse av et felles ansvar om naturen vår.

2.2 RAMMER OG FORANKRING

Sentrale lovverk

Et sentralt lovverk i naturmangfoldplan er naturmangfoldloven og dens forskrifter. Loven beskriver forvaltningsmålene for naturen med tilhørende biologiske og økologiske prosesser, og gir grunnlag til bevaring av utvalgte arter og naturtyper. Saksbehandlingsregel om begrunnelsesplikt gjelder i alle saker som berører naturmangfold i kommunen. Loven stiller særskilte krav til saksforberedelse, dokumentasjon og vurderinger.

Det andre sentrale lovverket er plan- og bygningsloven. Loven beskriver samordning av statlige, regionale og kommunale oppgaver, samt avveining av ulike samfunnsinteresser, som gir grunnlag for vedtak. Bestemmelsene om byggesaksbehandlingen skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Kommuner kan bruke virkemidlene i plan- og bygningsloven til å ta vare på viktig natur. Tross at alle planvedtak etter plan- og bygningsloven bygger på en interesseavveining, må kravene i naturmangfoldloven ses i sammenheng med de krav som følger av plan- og bygningsloven.

Nasjonale føringer

Norske handlingsplaner for naturmangfold Natur for livet (2016) og Bærekraftig bruk og bevaring av natur (2024) gir viktige føringer for naturmangfoldplanen. Klima- og miljødepartementet har sammenstilt tre overordnede nasjonale mål for naturmangfoldet som gjenspeiler de internasjonale mål Norge har forpliktet seg til:

- Økosystemer skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til trua og nær trua arter og naturtyper skal bedres.
- Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner.

Miljødirektoratet har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur, som beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Dette gjelder spesielt såkalte ansvarsarter der over 25 prosent av europeisk bestand befinner seg i Norge arter, eller naturtyper som er sjeldne i Europa ellers. Kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. En av målsettingene med oppfølgingsplanen er at det gjennomføres tiltak for å bedre rødlistestatusen for artene og naturtypene innen 2035.

Regionale føringer

Regional planstrategi for Buskerud er knyttet til oppfølging av FNs bærekraftsmål der naturmangfold er et viktig tema, og er trukket frem som grunnleggende for samfunnsutviklingen.

Kartleggingsstatus for viktige naturtyper i kommuner i Viken og tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord skal fungere som en del av kunnskapsgrunnlaget, og som førende for vurdering av tiltak i naturmangfoldplanen.

Lokale føringer

Utarbeidelse av naturmangfoldplan er vedtatt i kommunens planstrategi for 2024-2027. Strategien fremmer både behovet for bedre oversikt over naturen i Lier og arealforvaltning som støtter nasjonale anbefalinger for å bevare naturmangfoldet.

Kommuneplanens samfunnsdel har som mål å ivareta naturverdier i Lier, samt å hindre naturtap gjennom å oppfylle anbefalte tiltak i FNs naturpanel. Innsatsområder i samfunnsdelen innebærer bruk av naturressurser på en måte som opprettholder samfunnsaktivitet og

næringsliv uten å true arters livsvilkår eller ødelegge viktige naturtyper, og etterlyser mer detaljert oversikt over det biologiske mangfoldet i Lier.

Kommunens ansvar som planmyndighet

Kommunen er lokal planmyndighet og har ansvar for å lage en kommuneplan med samfunnsdel og arealdel, samt en planstrategi. Kommunen skal også sørge for at det utarbeides reguleringsplaner, enten som områderegulering eller detaljregulering.

Samfunnsdelen er kommunestyrets overordnede styringsdokument og setter rammene for utviklingen. Arealdelen skal vise hvor i kommunen utbygging skal skje. Arealdelen er viktig for å sikre en langsiktig, bærekraftig utvikling og forvaltning av arealene, naturen og kulturmiljøene i kommunen. Kommunen påser at det i reguleringsplaner er utredet i henhold til naturmangfoldloven. En helhetlig tilnærming som inkluderer naturmangfoldet i planleggingen, er avgjørende for å sikre en bærekraftig utvikling.

3 KUNNSKAPSGRUNNLAG

I forbindelse med utarbeidelsen av en naturmangfoldplan skal det etableres et kunnskapsgrunnlag som innebærer innsamling, analyse og organisering av relevant informasjon om naturen i Lier. I tillegg skal behov for nye kartlegginger vurderes. I høringsperioden er det ønskelig med innspill på kunnskapsgrunnlaget fra alle interesserte.

3.1 STATUS

I Naturbase er det dokumentert naturtypelokaliteter fra 1994 til 2023 i kommunen. Naturtyper som er registrert frem til 2017 er kartlagt i henhold til DN håndbok 13 (DN13). Lokaliteter kartlagt mellom 2018 og 2023 er utført både etter DN13 og Miljødirektoratets instruks for naturtypekartlegging (MI). Det totale arealet av naturtyper er drøyt 22 km².

Det er dokumentert mye viktig natur i Lier. Rundt 83 % av naturtypearealet er vurdert som viktig eller svært viktig i henhold til DN13, og 88 % er vurdert å ha moderat, høy- og svært høy kvalitet i kartleggingen etter MI. Naturtyper knyttet til gammel barskog, rik edellauvskog og kalkskog dekker de største arealene av naturtyper. Dessuten er det kartlagt rundt 159 daa med leirravine-lokaliteter.

I 2018-2023 har kartleggingen vært utført i henhold til MI i områder med høy utbyggingsaktivitet, som langs Lierelva, langs E18, ved strandkanten av Tyrifjorden og i Lierskogen. Det er viktig å merke seg at kartleggingen utført etter MI ikke dokumenteres i rapporter, og at tilgjengelige data derfor kun finnes i Naturbase. I 2020 ble det utarbeidet en rapport fra Biofokus om ravinedaler i Lier kommune.

3.2 BEHOV FOR UTREDNINGER

Områdene ved Finnemarka og de østlige åsene i kommunen er vurdert som ufullstendig naturtypekartlagt (Figur 1). Her mangler det systematisk kartlegging av naturtyper, og eksisterende beskrivelser av lokaliteter er ofte mangelfulle og bør oppdateres. Når det foreligger kartlegging etter både DN13 og MI, finnes det samlet sett en god oversikt over naturtypelokaliteter som har en viktig funksjon for biologisk mangfold.

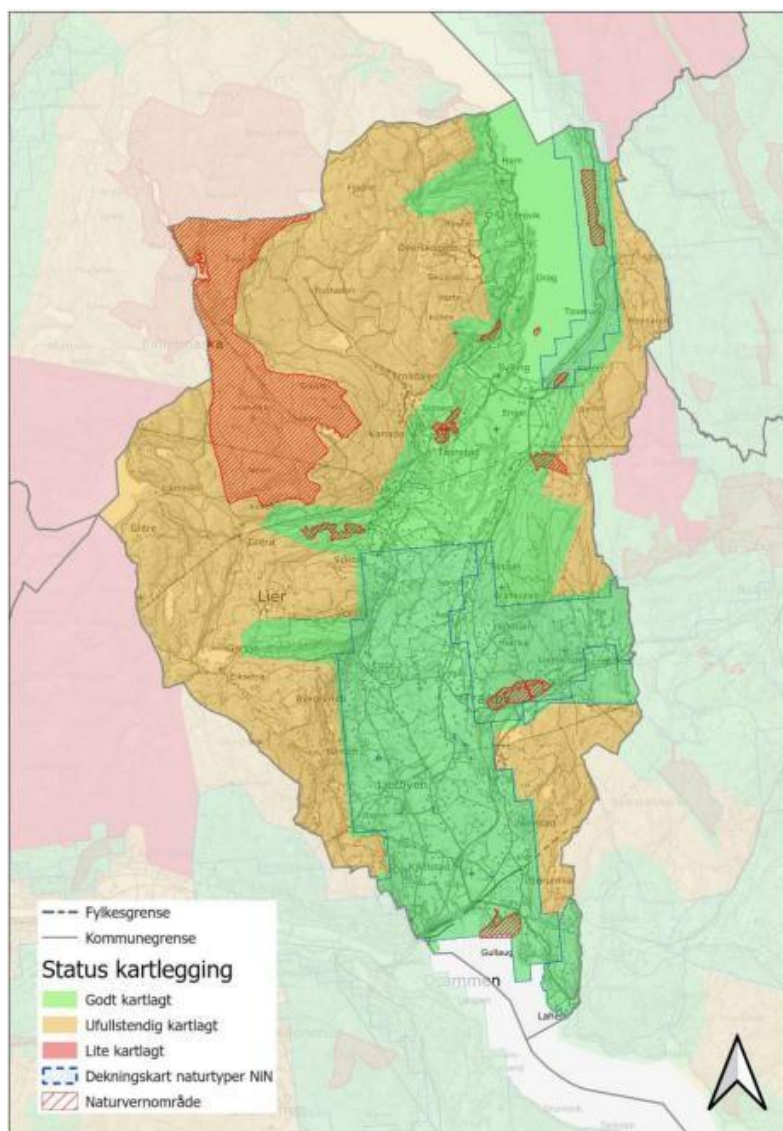
Omtrent halvparten av DN13-lokalitetene i Lier kommune har data som går tilbake til 1999. Mange av disse lokalitetene mangler utfyllende beskrivelser av naturtyper og verdier. Dette

medfører at en betydelig andel av DN13-lokalitetene har lav kvalitet og gir et svakt grunnlag. I 2009 ble det gjennomført en rekke registreringer av naturtyper, hvor flere av disse representerer oppdateringer av DN13 data.

Artsmangfoldet er en sentral del av økosystemenes produktivitet, funksjon og motstandskraft mot fremmede arter, det vil si egenskaper som beskriver økosystemenes tilstand. I tillegg til å styrke kunnskapsgrunnlaget om naturtyper, skal det også legges vekt på artskartlegging.

Sammenhengende strukturer i naturen – eksempelvis vassdrag, raviner, skogsområder og våtmarkssystemer – er habitat for et mangfold av arter, og viktige spredningsveier for store pattedyr. Identifisering av slike landskapsøkologiske korridorer i Lier skal være en del av arbeidet med kunnskapsgrunnlaget.

Figur 2. Kart som viser kommunens kartleggingsstatus for naturtyper. Dalføret i Lier kommune som står under størst utbyggingspress er vurdert som «godt kartlagt» (grønt). Mens resten av kommune er vurdert som «ufullstendig kartlagt» (gul). Ingen kommune deler er vurdert som «lite kartlagt» (rødt). Det blå punkterte arealet med blå-stiplet omriss viser dessuten hvilke deler av kommunen som har blitt kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (Bichsel et. al. 2021).

4 ORGANISERING AV ARBEID OG MEDVIRKNING

Prosjektleder: Paavo Pirttilehto

Arbeidsgruppe: Paavo Pirttilehto, Marit Fjelltun, Kjartan Askim.

Referansegruppe: BirdLife Buskerud, Entomologisk forening, Zoologisk forening, Botanisk forening.

Planen utarbeides som en tematisk kommunedelplan og skal følge kravene i plan- og bygningsloven. Planprogrammet vil være et grunnlag for planarbeidet. Gjennom å sende planprogrammet på høring ønsker vi å få bred medvirkning.

4.1 FREMDRIFTSPLAN

Aktivitet	Måned	År	Ansvarlig
Melding om oppstart høring av planprogram	Juni-oktober	2025	Prosjektleder
Vedtak av planprogram	November	2025	Kommunestyret
Utarbeide kunnskapsgrunnlag	Høst	2025	Prosjektleder
Utarbeide planforslag	Vår	2026	Prosjektleder
1. behandling av planforslag høring	Høst	2026	Kommunestyret
Behandling av innspill	Høst	2027	Prosjektleder Arbeidsgruppe Referansegruppe
2. behandling av planforslag vedtak av plan	Mars	2027	Kommunestyret

